

Słowo Rektora podczas uroczystości wręczenia *Gratae Memoriae Signum Universitatis*

JE Ks. Biskupowi Dr. Edwardowi Frankowskiemu, 23 lutego 2012 r.

Ekscelencje, Najdostojniejsi Księża Biskupi,
Szanowni Państwo,

Nie przewidywaliśmy takiego kontekstu wręczenia Ekscelencji Księdzu Biskupowi Dr. Edwardowi Frankowskiemu skromnego wyrazu naszej wdzięczności w postaci *Gratae Memoriae Signum Universitatis*. Senat naszej Alma Mater ustanowił to odznaczenie dla Przyjaciół i osób szczególnie związanych z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II. To chyba nie przypadek, że wspominając wielką postać Założyciela i Pierwszego Rektora KUL, snując refleksję nad jego dokonaniem organizacyjnymi i naukowymi, pragniemy uhonorować człowieka, który jest inicjatorem i organizatorem najpierw obecności uniwersyteckiej, a dziś ważnej części Uniwersytetu w Stalowej Woli, zorganizowanej w dwa Wydziały Zamiejscowe.

Praca J. E. Księdza Biskupa Edwarda Frankowskiego dla Uczelni zaczęła się od Towarzystwa Przyjaciół KUL i tego, że, jeszcze jako proboszcz, inspirował, zachęcał, prosił wiernych Stalowej Woli, aby w trudnych dla nas wszystkich latach siedemdziesiątych wspomagali katolicką uczelnię. W pracy duszpasterskiej promował KUL i zakładał Koła Przyjaciół. Organizował liczne akcje informacyjne i zachęcał do wspierania rozwoju Uniwersytetu zarówno modlitwą, jak i ofiarą. Zjednał tysiące członków wspierających, którzy do dziś pomagają naszemu Uniwersytetowi na wiele różnych sposobów. Przez trzy kadencje był członkiem Rady Naczelnej TP KUL i czynnie uczestniczył w jej pracach.

Ksiądz Biskup na tym jednak nie poprzestał. Już w 1968 roku, na podstawie przeprowadzonych przez siebie zupełnie pionierskich badań, ks. Edward Frankowski dostrzegł pewną bierność i brak ideowego zaangażowania młodzieży stalowowolskiej. Miał też świadomość przyczyn takiej sytuacji: społeczność miasta stanowili ludzie pochodzący z różnych środowisk i regionów, w większości zwabieni do Stalowej Woli dobrze płatną pracą w hucie i obietnicą służbowego mieszkania. Nie byli ani zbyt zaangażowani religijnie, ani humanistycznie wrażliwi. Przeciwdziałanie się planom uczynienia ze Stalowej Woli modelowego miasta socjalistycznego, w którym zlaicyzowana rodzina (a raczej „podstawowa komórka społeczna”, jak wówczas mówiono) wychowuje przyszłych robotników huty, a życie społeczne wolne jest od „wstecznych” wpływów Kościoła, stanowiło nie lada wyzwanie. Ksiądz Biskup Frankowski jednak jest człowiekiem kochającym wyzwania. Zaczął więc swoją pracę

organiczną od uświadamiania parafianom, że mają prawo do własnego rozwoju, a miasto nawet w najmniejszym stopniu tego prawa nie realizuje. Przekonywał też, że drogą nie jest ucieczka, ale takie przekształcanie środowiska życiowego, aby ten rozwój był możliwy. Kiedy więc w roku 1977 został proboszczem parafii Matki Bożej Królowej Polski, natychmiast wprowadził wykłady otwarte i cykliczne prelekcje z zakresu psychologii, socjologii i teologii rodziny w ramach „Studium o Rodzinie”.

Na jego prośbę ks. bp Ignacy Tokarczuk podjął rozmowy z władzami KUL, aby otworzyły filię Uniwersytetu w Stalowej Woli. Ksiądz Proboszcz natomiast powołał Wojewódzki Oddział Towarzystwa Przyjaciół KUL oraz w 1981 r. Klub Inteligencji Katolickiej, aby swymi działaniami wspierał inicjatywę powołania w Stalowej Woli katolickiej uczelni. Do tej idei zaangażował się także NSZZ „Solidarność”, który prowadził akcje propagandowe i zbierał fundusze na budowę gmachu uniwersyteckiego.

W dniu 20 czerwca 1981 r. zarejestrowano Komitet Organizacyjny Budowy Filii KUL-u w Stalowej Woli. Jego *spiritus movens* i założyciel to oczywiście ks. proboszcz Frankowski. Do realizacji tego dzieła zachęcił on Zarząd Regionu Ziemia Sandomierska NSZZ „S” z przewodniczącym Stanisławem Krupką, późniejszym dyrektorem administracyjnym Filii KUL-u. Zarząd przeznaczył wówczas 200 tys. zł na przeprowadzenie wykładów w roku akadem. 1981/82. Rozpoczęła działalność biblioteka Katolickiej Wiedzy Humanistycznej, zaczątki przyszłej biblioteki uniwersyteckiej. Zbiórki pieniężne, uruchomienie konta bankowego, przygotowania do egzaminów wstępnych, wydrukowanie pierwszego numeru „Humanisty”, opracowywanie planów architektonicznych - to przedsięwzięcia symbolicznie charakteryzujące działania Księdza Proboszcza.

Stan wojenny, procesy sądowe zahamowały nieco realizację, ale nie zniweczyły idei budowy ośrodka uniwersyteckiego. Przy parafii Matki Bożej Królowej Polski prowadzono wykłady uniwersyteckie wzbogacone o nową problematykę z zakresu Pisma św., filozofii, historii Kościoła, nauczania Jana Pawła II, wychowania w rodzinie. Organizowano liczne sympozja i konferencje naukowe, Katolickie Dni Społeczne, Katolickie Dni Rodziny, Dni Kultury Chrześcijańskiej, Katolickie Dni Młodzieży, a ponadto liczne wystawy, koncerty, przeglądy Młodzieżowych Zespołów Oazowych itp. Nie można też nie wspomnieć o tym, że przy parafii ks. Frankowskiego działał Duszpasterski Ośrodek Kultury Chrześcijańskiej. W 1984 r. powstał, jako pierwszy w diecezji, Instytut Wyższej Kultury Religijnej, a od 1985 r. Diecezjalny Zespół Historyczny.

Ważnym etapem na drodze tworzenia Filii Uniwersytetu było zorganizowanie trzyletniego Studium Społecznego Duszpasterstwa Ludzi Pracy czyli Studium Katolickiej Nauki

Społecznej w 1986 r. Na prośbę Księdza Proboszcza program i plan wykładów opracowali Adam Stanowski i Zdzisław Szpakowski. Wykładowcami byli profesorowie z KUL, a słuchaczami pracownicy zakładów stalowowolskich, głównie z Huty Stalowa Wola.

Kościół MBKP, plebania, Dom Katechetyczny – stały się dla robotników „miejscem azylu i schronienia”. Silne więzi między robotnikami a proboszczem pozwoliły na to, aby odważniej myśleć o ośrodku uniwersyteckim. Po sierpniowym strajku w 1988 r. ks. proboszcz spotkał się z Komisją Zakładową „S” w Hucie Stalowa Wola i uzyskał poparcie Rady Pracowników, Dyrekcji Huty i Zarządu Miasta Stalowa Wola. Na początku stycznia 1989 r. swoje propozycje przedstawił władzom uniwersyteckim, które życzliwie odniosły się do projektu. Senat naszej Alma Mater 21 stycznia 1989 r. podjął uchwałę o utworzeniu Punktu Konsultacyjnego w Stalowej Woli dla studentów socjologii i pedagogiki, kształcących się w systemie eksternistycznym. Mieścił się w Domu Katechetycznym przy parafii MBKP. Delegatem rektora KUL-u ds. Punktu Konsultacyjnego został doc. dr hab. Piotr Kryczka. Uroczysta inauguracja działalności Punktu odbyła się 24 września 1989 r. Mszę św. odprawił i homilię wygłosił JM rektor KUL-u ks. prof. Stanisław Wielgus. Studenci otrzymali indeksy i następnego dnia rozpoczęli zajęcia.

Kolejne etapy to powołanie 22 lutego 1990 r. Komitetu Organizacyjnego Zamiejscowego Wydziału Nauk Społecznych. Zarejestrowanie Społecznego Komitetu Budowy Filii KUL-u 6 marca 1990 r., uchwała Senatu Akademickiego KUL z 21 marca t.r. o utworzeniu Filii Wydziału Nauk Społecznych KUL w Stalowej Woli, zatwierdzenie Regulaminu 24 października i wybór Piotra Kryczki na pierwszego prodziekana.

Trudno nie zgodzić się z twierdzeniem, że „Utworzenie Filii Wydziału Nauk Społecznych KUL-u to jedno z najważniejszych wydarzeń w historii miasta. Dzięki Filii KUL-u Stalowa Wola stała się miastem uniwersyteckim” (s. 64).

W 1991 r. z inicjatywy bpa Edwarda Frankowskiego powołano Fundację Uniwersytecką w Stalowej Woli, która w ubiegłym roku świętowała jubileusz 20-lecia działalności.

Dzisiaj w Stalowej Woli mamy dwa Wydziały Zamiejscowe: Wydział Nauk o Społeczeństwie i Wydział Prawa i Nauk o Gospodarce. To prawda, że powołanie Filii Wydziału Nauk Społecznych KUL, było niewątpliwie jednym z najbardziej doniosłych wydarzeń w historii miasta. Zanim jednak Filia przyjęła pierwszych studentów, musieli pojawić się ludzie, którzy nie tylko potrafili właściwie odczytywać znaki czasu, ale wręcz proroczo je interpretować.

Ekscelencjo, właśnie za to wszystko dzisiaj z serca dziękujemy. Życzymy, by Pan Bóg błogosławił w dalszej pracy pasterskiej, by Duch Święty inspirował do nowych działań, tak bardzo potrzebnych Kościołowi i społeczeństwu.